

Лойко Орест Миронович

кандидат історичних наук, професор,
професор кафедри фізичного виховання спеціальної фізичної підготовки
Національної академії сухопутних військ. Україна

Дяк Володимир Миколайович

студент 5 курсу
Львівського державного університету фізичної культури, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНТЕРЕСУ ШКОЛЯРІВ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ І СПОРТОМ

***Анотація.** Фізична культура – один з основних засобів підвищення рухової активності дітей. У дослідженні здійснена спроба виявлення і обґрунтування факторів, які впливають на формування інтересу, а також використання їх для залучення дітей середнього шкільного віку до занять фізичною культурою і спортом.*

***Ключові слова:** здоров'я, фізичне виховання, школа.*

Стан здоров'я населення сучасної України, в тому числі і дітей, має тенденцію до погіршення. Статистика останніх років свідчить, що при вступі до школи різноманітні відхилення у стані здоров'я має кожна третя дитина. Серед випускників загальноосвітніх шкіл 40 % учнів вже мають хронічні захворювання [1]. Природна потреба дитини у рухах починає помітно знижуватись у середніх класах, тому дуже важливо, у дітей цього віку, сформувати потребу у систематичній фізичній активності. Саме в підлітковому віці відбуваються значні зміни у фізичному та психічному розвитку дитини, закладаються основи здоров'я, майбутніх звичок, формуються погляди на життя, інтереси, риси характеру і свідомість [2].

Прищеплення стійкого інтересу до фізичної культури та спорту є важливою умовою успішного здійснення завдань їх фізичного виховання [3]. Тільки за такої умови можна досягнути всебічного розвитку дітей, зміцнення їх здоров'я і підтримування на високому функціональному рівні фізичних та психічних сил та можливостей, коли вони з інтересом ставляться до занять

фізичною культурою та спортом[4]. Тому дуже важливо систематично проводити роботу по вихованню у дітей інтересу до занять фізичною культурою і спортом.

В педагогічній енциклопедії інтерес визначається як активна пізнавальна спрямованість людини на той чи інший предмет, явище дійсності [5]. Ця спрямованість пов'язана з позитивним емоційним ставленням до пізнання об'єкта чи до оволодіння тим чи іншим видом діяльності. На думку Козленка Н. А. інтерес не можна змішувати з такими поняттями, як привабливість, цікавість, допитливість, любов до діяльності[6].

Привабливість відрізняється від інтересу тим, що вона пов'язана лише з зовнішньою привабливістю предмета чи дії, але не розкриває переважно їх сутності. Проте привабливість є початковою стадією пізнання, що привертає увагу до пізнання предмета, явища, дії [7].

Мета дослідження виявити методичні особливості формування стійкого інтересу до занять фізичною культурою і спортом.

Організація дослідження. Дослідження проводилось впродовж 2020 – 2021 навчального року на базі СШ міста Стрий, з учнями середнього шкільного віку.

На протязі дослідження ми провели аналіз науково – методичної та спеціальної літератури, анкетне опитування, здійснювали обробку отриманих результатів методами математичної статистики. Усього було опитано 100 дітей і 50 тренерів та вчителів, що дало нам змогу виявити найбільш пріоритетні напрямки формування інтересу.

Виклад основного матеріалу. На підставі аналізі анкетного опитування вчителів та тренерів ми встановили , що найсильніший вплив на школярів мають їхні ж друзі - 46%, дещо менший вплив мають батьки – 32%, далі йде бажання бути схожим на когось із відомих спортсменів – 26%, лише 8% дітей, на думку опитаних, займаються фізичними вправами для того, щоби підтримати чи підвищити рівень свого фізичного стану, а також розвинути певні рухові якості,4% опитаних вказують на інші чинники впливу. Встановлено, що 60% опонентів вважають, що саме заняття ігрового

характеру розвивають у дітей даного віку високий інтерес, 50% вказали, що найбільш оптимальною і ефективною є форма із використанням змагального методу, 8% опитаних вважають, що самостійні заняття.

Для того, щоб викликати у дітей інтерес до занять фізичними вправами, необхідно використовувати прості та оригінальні вправи, вважає 68% опитаних, 28% - вважають, що саме вправи для розвитку рухових якостей викликають найбільший інтерес, 8% педагогів вважає, що складно-координовані вправи. 56% з опитаних вважають, що заняття із музичним супроводом підвищують інтерес до заняття, 26% - вважають, що заняття змагального характеру, 22% опитаних вказують на те, що заняття самостійно складені учнями, призводять до зацікавлення їх фізичною культурою і спортом, 2% вказують на інші особливості. Визначено найбільш типових причин, через які діти покидають заняття. Опитавши, ми дізнались, що однією із найважливіших причин вважається невміння педагога зацікавити, знайти індивідуальний підхід до учня, вважає 62% опитаних, 32% - вважають відсутність наполегливого бажання боротися із труднощами, 12% - вказує на непосильність завдань і 8% опитаних вважають основною причиною психологічну несумісність з колективом.

Вдалось визначити хто із оточуючих людей має найбільший вплив на формування інтересу до занять фізичною культурою і спортом. 62% з опитаних вважає, що найбільший вплив на формування інтересу мають вчителі та тренери, 28% вказують на вплив друзів і 12% вказали на вплив батьків. Встановлено головні чинники, від яких залежить масове зацікавлення фізичною культурою і спортом. Серед них основним чинником, який виділили опитані, є політика держави та її розумне фінансування спортивних і звичайних шкіл (46%), далі йде такий чинник, як суспільна думка, ставлення до занять фізичної культури і спорту у молодіжному середовищі (38%), пропаганда в засобах масової інформації (22%) і 4% - інші чинники.

Аналіз анкетного опитування дітей середнього шкільного віку свідчить, що 52% дітей даного віку займаються для покращення та підтримки здоров'я; 23% - для покращення і підвищення своєї фізичної підготовленості;

18%- займаються за порадою друзів або рідних; 11%- за потребою в руховій активності; 5%- у зв'язку із надлишковою вагою; 4%- займаються через вплив інформаційного фактору(преси, телебачення, спортивної літератури); 2%- займаються через інші причини. Встановлено, що крім уроків фізичної культури 39% дітей займаються самостійно, 25% - в спортивних секціях, 22% - у гуртках, 14%- не займаються. У процесі дослідження виявило, що 25% дітей не приділяють часу фізичним вправам, 41%- займаються один, два рази в тиждень, 28%- 3-4рази на тиждень, лише 9% займаються 4 і більше разів на тиждень. Дізнатися, яким формам занять діти надають перевагу. Більшість дітей надає перевагу ігровим видам, 1/3- змагальним, 1/4- самостійним, незначна кількість іншим формам.

Учні середніх класів надають перевагу таким видам спорту: 35% - командно – ігровим, 35% - різновидам гімнастики, 27% - надають перевагу різним видам боротьби, 19% - ігровим, 4% - іншим видам.

На запитання, що перешкоджає займатись школярам фізичними вправами, відповіли: 52% - не займаються через відсутність вільного часу, 23% - через відсутність інтересу, 8% - через важке фінансове становище, 6% - через те, що не дозволяє здоров'я, 11% - через сором'язливість та страх.

Серед фізичних вправ, що найбільше захоплюють опонентів, відповіли: 72% - вправи, які розвивають рухові якості, 18% - нестандартні та оригінальні вправи, 7% - складно координовані, 3% - ніякі вправи не захоплюють.

Висновок. За результатами досліджень виявлено, що основними чинниками виховання інтересу до занять є: цілеспрямована робота з кожним учнем: включення у виховну роботу пізнавальних елементів (відомостей про історію фізичної культури і спорту, значення того чи іншого фізкультурно масового заходу в укріпленні здоров'я учнів тощо); формування в школярів системи знань про вплив фізичних вправ на розвиток організму на основі між предметних зв'язків фізичної культури з біологією людини та валеологією; широке застосування в підвищенні емоційності уроків фізичної культури ігрового методу; використання стимулів для формування в школярів позитивних мотивів до самостійних занять фізичною культурою; озброєння

учнів знаннями, які необхідні для самостійних занять фізичною культурою; ознайомлення з методикою самоконтролю та методикою дозування фізичних навантажень під час самостійних занять; створення для дітей ситуацій успіху, позитивного емоційного настрою під час занять фізичною культурою і спортом.

Список джерел:

1. Артюшенко О.Ф. та інші. Виховання інтересу до фізкультури у юнаків 15 - 17 років з урахуванням морфофункційних відмінностей. // Фізичне виховання дітей та молоді. - К., 1990. - Вип.13. - С.9 - 13.
2. Безропильний О.П. Виховання в учнів інтересу до фізичної культури шляхом удосконалення методичного забезпечення шкільних спортивних майданчиків. // Фізичне виховання дітей і молоді. - К., 1990. - Вип.13. - С.33 - 35.
3. Матвеев А.П., Мельников С.Б. Методика физического воспитания с основами теории. - М.: Просвещение, 1991. - 191 с.
4. Бахчанян Г.С. Мотивація інтересу до занять фізичною культурою і спортом. // Педагогіка і психологія. - 1998. - № 4. - С.41 - 47.
5. Васьков Ю.В., Пашков І.М. Уроки фізкультури в загальноосвітній школі.10 - 11 класи. - Х.: Торсінг, 2004. - 256 с.
6. Гусев В. Основи формування інтересу до уроків фізичної культури. // Завуч. - 2002. - № 15. - С.13 - 14.
7. Лозова В.І. Пізнавальна активність школярів. - Х.: Основа, 1990. - 348 с.